Ertelenen Ceza ve Aleyhe Değiştirme

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	29.04.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/374	2026/272	CMK 283, CMK 307/4, TCK 51, TCK 45

ÖZET

Yalnız sanık lehine istinaf edilen ertelemeli hükümde bölge adliye mahkemesi suç vasfını ağırlaştırıp cezayı ilk hükümle sınırlasa da ertelemeyi kaldıramaz; erteleme CMK 283 güvencesi kapsamındadır.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/ertelenen-cezada-aleyhe-degistirme-yasagi-cgk-2026-272/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2025/374 E. , 2026/272 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 1. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ :Ceza Dairesi

SAYISI : 223-3285

I. HUKUKÎ SÜREÇ

Suça sürüklenen çocuğun kasten yaralama suçundan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/1, 86/3-e, 87/1-d, 31/3, 62/1 ve 51/1-3 maddeleri uyarınca 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine ilişkin Kayseri 1. Çocuk Mahkemesince verilen 10.04.2018 tarihli ve 850-380 sayılı hükmün, suça sürüklenen çocuk müdafiince istinaf edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesince 06.11.2018 tarih ve 1561-2239 sayı ile; "... Eylemin kasten öldürmeye teşebbüs suçunu oluşturup oluşturmayacağına dair delillerin takdir ve muhakemesinin ilk derece mahkemesince ve yargılamayı yapan mahkemeye göre üst dereceli ağır ceza mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yargılamaya devamla yazılı şekilde karar verilmesi," isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma kararından sonra Kayseri 1. Çocuk Mahkemesince verilen 05.03.2019 tarihli ve 554-155 sayılı görevsizlik kararı ile dosyanın gönderildiği Kayseri 1. Ağır Ceza Mahkemesince 01.07.2019 tarih ve 171-308 sayı ile; suça sürüklenen çocuğun kasten yaralama suçundan TCK'nın 86/1, 86/3-e, 87/1-d, 31/3, 62/1 ve 51/1-3 maddeleri uyarınca 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine, bu hükmün suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilmesi üzerine duruşmalı yapılan inceleme sonucunda Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesince 17.12.2021 tarih ve 223-3285 sayı ile; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 280/2. maddesi uyarınca kasten yaralama suçundan kurulan mahkûmiyet hükmünün kaldırılmasına, suça sürüklenen çocuğun teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan TCK'nın 81/1, 35/2, 29, 31/3 ve 62. maddeleri uyarınca 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, ancak aleyhe istinaf bulunmadığından CMK'nın 283. maddesi uyarınca sonuç olarak 2 yıl 9 ay 10 hapis cezası ile cezalandırılmasına, bu hükmün de suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 1. Ceza Dairesince 03.03.2025 tarih, 6418-1571 sayı ve oy çokluğu ile hükmün düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir.

Daire Başkan Vekili ... ve ...; "... Suça sürüklenen çocuk hakkında, kazanılmış hak nedeniyle hapis cezasının ertelenmesi gerektiği," düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı; 25.04.2025 tarih ve 87182 sayı ile; "... Bölge Adliye Mahkemesinin ilk derece Mahkemesi hükmünü kaldırmak suretiyle vermiş olduğu yeni hükümde, suça sürüklenen çocuğun kasten öldürmeye teşebbüs suçundan sonuç olarak 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, aleyhe istinaf bulunmadığından kazanılmış hakkı gözetilerek CMK'nın 283. maddesi gereğince 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, ancak TCK'nın 51/1. maddesi gereğince cezanın ertelenmesine karar verilmemesinin kazanılmış hak ihlali nedeniyle hukuka aykırı olduğu," görüşüyle itiraz yoluna başvurmuştur.

CMK'nın 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 1. Ceza Dairesince 30.06.2025 tarih, 2504-5278 sayı ve oy çokluğuyla itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIK KONUSU

Özel Daire çoğunluğu ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; İlk Derece Mahkemesince verilen ve yalnızca suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilen kasten yaralama suçundan hükmolunan 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasının ertelenmesine ilişkin hükmün, Bölge Adliye Mahkemesince CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca kaldırılarak teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan verilen 5 yıl hapis cezasının, aleyhe değiştirme yasağı nedeniyle 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası olarak infazına karar verilmekle beraber cezanın ertelenmemesinin aynı Kanun'un 283. maddesine aykırı olup olmadığının belirlenmesine ilişkindir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya kapsamından;

Ayrıntıları hukuki süreç kısmında belirtildiği üzere, kasten yaralama suçundan açılan kamu davasında Kayseri 1. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda suça sürüklenen çocuğun TCK'nın 86/1, 86/3-e, 87/1-d, 31/3, 62/1 ve 51/1-3 maddeleri uyarınca 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine karar verildiği, hükmün yalnızca suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilmesi üzerine duruşmalı yapılan inceleme sonucunda Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesince CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca kasten yaralama suçundan kurulan mahkûmiyet hükmünün kaldırılmasına, suça sürüklenen çocuğun teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan TCK'nın 81/1, 35/2, 29, 31/3 ve 62. maddeleri uyarınca 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, ancak aleyhe istinaf bulunmadığından CMK'nın 283. maddesi uyarınca sonuç olarak 2 yıl 9 ay 10 hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, hükmolunan hapis cezasının ertelenmediği anlaşılmaktadır.

V. GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat ve Uyuşmazlık Konusuna İlişkin Açıklamalar

Ayrıntıları Ceza Genel Kurulunun 03.04.2012 tarihli ve 353-129 sayılı, 02.07.2025 tarihli ve 102-321 sayılı içtihatlarında da açıklandığı üzere;

Konu ile ilgili, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun, 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca hâlen yürürlükte bulunan 326. maddesinin son fıkrası şöyledir; "Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 291. maddede gösterilen kimseler tarafından temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, evvelki hükümle tayin edilmiş olan cezadan daha ağır olamaz."

01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren CMK'nın 307/4. maddesinde de; "Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 262. maddede gösterilen kimselerce temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz." düzenlemesine yer verilmek suretiyle, aleyhe bozmama ilkesi kapsamı ile birlikte korunmuştur.

Keza, istinaf yolu bakımından da CMK'nın 283. maddesinde; "İstinaf yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz." denilerek paralel bir hüküm va'zedilmiş bulunmaktadır.
CMK'nın 307/4. maddesinin gerekçesinde ise; "Hüküm yalnız sanık veya avukatı veya 292 nci madde uyarınca yasal temsilcisi ve eşi veya Cumhuriyet savcısı tarafından sanık yararına temyiz edilmişse, bozmadan sonra yapılan yargılama sonunda verilecek ceza, önceki hükümdeki cezadan daha ağır olamaz. Bu kural gerek cezanın türü ve gerekse süresi bakımından geçerli olup, suç niteliği yönünden uygulama yeri bulunmamaktadır." ifadelerine yer verilmiştir.

Aleyhe bozma yasağı; "Temyiz davası yalnızca sanık veya müdafii ya da sanık lehine Cumhuriyet savcısı veya sanığın eşi ya da yasal temsilcisi tarafından açıldığında; hükümde, (yaptırımın)/cezanın türü ve ağırlığı bakımından sonucu sanığın aleyhine ağırlaştırıcı, diğer bir

deyişle, aleyhe sonuç verici düzeltmelerin yapılamaması veya kurulacak yeni hükümdeki cezanın, sanığın aleyhine olarak ilk hükümden daha ağır olamaması" şeklinde tanımlanmaktadır.

Ceza Genel Kurulunun 20.06.2006 tarihli ve 124-165 sayılı kararında; istinaf ve temyiz kanun yolları bakımından pozitif hukukumuzda yer alan cezanın aleyhe değiştirilmemesi ilkesinin, ceza muhakemesinin mutlak ve vazgeçilemez değerleri arasında yer alan ve evrensel hukukun benimsediği bir ilke olmadığı, latince reformatio in pejus olarak adlandırılan, doktrin ve uygulamada ise "Lehe kanun yolu davası üzerine hükmü aleyhe değiştirmeme mecburiyeti, aleyhe düzeltme yasağı, aleyhe bozma yasağı, aleyhe bozmama zorunluluğu, yaptırımı ve sonuçlarını aleyhe kötüleştirememe yasağı, yaptırımı ve sonuçlarını ağırlaştıramama kuralı" olarak ifade edilen bu ilkenin amacının, hükmün aleyhine de bozulabileceğini düşünen sanığın, kanun yoluna başvurmaktan çekinmesinin önüne geçmek ve kanun yoluna başvurma hakkını daha özgürce/etkin kullanabilmesini sağlamak olduğu vurgulanmıştır.

Yer verilen düzenlemelerin sarahatine, gerekçelerine ve müstekar uygulamaya göre; zikredilen ilkenin, aleyhe temyiz davası bulunmayan hâllerde münhasıran cezanın nev ve miktarı ile sınırlı bir teminat sağladığında şüphe yoktur.

Bununla birlikte, mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 11. maddesinde, güvenlik tedbirlerinden olan "hidematı ammeden memnuiyet" cezalar arasında sayılmış, (20, 31, 33. maddelerinde de benzer hükümlere yer verilmiş) iken, 5237 sayılı TCK'nın sisteminde, güvenlik tedbirleri bir yaptırım olarak varlığını sürdürmekte ise de haksızlığın karşılığı olmak üzere ceza cümlesinden kabul edilmemiştir. Gerçekten 45. maddenin sarahati ve gerekçesine göre, cezalar; sadece hapis ve adli para cezasıdır. Maamafih, TCK"nın 50. maddesi gereğince ceza yerine hükmolunan seçenek tedbirlerin de bu normun koruma kapsamında olduğu söylenmelidir (CGK 25.10.2023 tarihli ve 91-547 sayılı kararı).

Şu hâlde aleyhe değiştirmeme mecburiyeti, münhasıran cezanın nev ve miktarına ilişkin ve bununla sınırlı olup suç vasfının belirlenmesi ile hükmün doğrudan ceza kapsamında değerlendirilemeyecek diğer sonuçları yönünden de bir koruma/teminat sağlamayacağına göre, TCK'nın 45. maddesinde bir ceza türü olarak düzenlenmeyen güvenlik tedbirlerinin de normun koruma alanı dışında tutulması gerekir. Yüksek Ceza Genel Kurulunun 12.12.2006 tarihli ve 301-296 sayılı ile 14.01.2014 tarihli ve 13-5 sayılı kararlarında da aynı sonuca ulaşılmıştır.

Ancak TCK'nın 51. maddesinde düzenlenen hapis cezasının ertelenmesi, madde gerekçesinde de belirtildiği gibi hukuki mahiyeti itibarıyla bir ceza infaz kurumudur. Maamafih, 5275 sayılı Kanun'un 16-17. maddelerinde düzenlenen "cezaların infazının ertelenmesi" kurumundan da tamamen farklı bir niteliği vardır. Kanun sistematiğindeki yeri, madde gerekçesindeki tabirle "koşullu af olmamakla" birlikte denetim süresi sonunda cezanın infaz edilmiş sayılması (TCK madde 51/8), infaz aşamasında değil doğrudan hükümle beraber uygulanmasında zorunluluk bulunması (CMK madde 230/1-d) hususları birlikte değerlendirildiğinde aynı zamanda maddi ceza hukukuna da mümas bulunan kurumun; hapis cezasının infazını ve fonksiyonel özelliğini etkileyen bir yapıyı haiz olması itibarıyla CMK'nın 307/5 ve 283. maddelerinde öngörülen teminat kapsamında

değerlendirilmesi icap eder. Nitekim Ceza Genel Kurulunun müstakar kararları da (23.02.2010 tarihli ve 230-32 sayılı, 11.10.2023 tarihli ve 528-520 sayılı kararları gibi) aynı doğrultudadır.

Diğer taraftan, lehe kanun yolu davası üzerine aleyhe değiştirememe kuralı uyarınca, hakkında gerçek hukuki durumuna uyan (daha ağır) ceza uygulanamayan ve bu suretle ceza miktarı yönünden normatif bir atifetten faydalanan sanığın, önceki yanılgılı uygulama nedeniyle belirlenen (hafif) sonuç ceza yanında teminat sınırları dışında kalan sonuçlar bakımından da ikinci bir atifetten faydalanamayacağı ya da ilk atıfetin genişletilemeyeceği hususunda, muadelet ve hakkaniyet temelinde oluşturularak uygulanagelen müstakar içtihatlardan (...17.11.1998 tarihli ve 282-348, 23.03.2004 tarihli ve 41-70, 04.03.2008 tarihli ve 47-43, 17.11.2015 tarihli ve 391-408 sayılı kararları vb.) ayrılmayı gerektiren haklı ve güçlü bir gerekçe de bulunmamaktadır.

B. Somut Olayda Hukuki Nitelendirme

Suça sürüklenen çocuk hakkında kasten yaralama suçundan açılan kamu davasında Kayseri 1. Ağır Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine karar verildiği, hükmün yalnızca suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilmesi üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesince CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca ilk derece mahkemesince verilen hükmün kaldırılmasına, suça sürüklenen çocuğun teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, ancak aleyhe istinaf bulunmadığından aynı Kanun'un 283. maddesi uyarınca sonuç olarak 2 yıl 9 ay 10 hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, hükmolunan hapis cezasının ise ertelenmediği anlaşılan dosyada;

İlk derece mahkemesince suç vasfının tespitinde düşülen hata nedeniyle belirlenen (noksan) hapis cezasının TCK'nın 51.maddesi gereğince ertelenmiş olmasına ve suç vasfı değişse de aleyhe istinaf bulunmamasından dolayı (noksan) ceza öngören ilk hükümdeki cezadan daha ağır bir cezaya hükmolunamaması (TCK madde 283) karşısında, yargı kararlarında ve doktrinde, bir kez tanınan atıfetin genişletilmesi olarak tanımlanan, yanılgılı uygulama nedeniyle ortaya çıkan hafif sonuç cezadan ötürü, sanığın ikinci kez mahkûmiyetin sonuçlarını da kapsayacak şekilde yararlandırılması hâlinden bahsedilemeyeceğinden;

Kasten yaralama suçundan verilen ve yalnız suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından istinaf edilen "2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasının ertelenmesine" ilişkin hükmün, Bölge Adliye Mahkemesince CMK'nın 280/2. maddesi uyarınca kaldırılarak teşebbüs aşamasında kalan kasten öldürme suçundan hükmolunan 5 yıl hapis cezasının, aleyhe değiştirme yasağı nedeniyle 2 yıl 9 ay 10 gün hapis cezası olarak infazına karar verilmekle beraber, çifte atifet yasağı nedeniyle bu hapis cezasının ertelenmemesinin aynı Kanun'un 283. maddesine aykırılık oluşturduğu kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının kabulüne karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan altı Ceza Genel Kurulu Üyesi; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;
1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının KABULÜNE,

2- Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 03.03.205 tarihli ve 6418-1571 sayılı temyiz taleplerinin esastan reddiyle hükmün düzeltilerek onanması kararının KALDIRILMASINA,

3- Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesince verilen 17.12.2021 tarihli ve 223-3285 sayılı hükmün, cezayı aleyhe değiştirememe kuralı gereğince suça sürüklenen çocuk hakkındaki hapis cezasının ertelenmesi gerektiğinin gözetilmemesi isabetsizliğinden BOZULMASINA,

4- Dosyanın, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesine gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 29.04.2026 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.